Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2024-07-04
Diarienummer 0306/24

Handläggare
Åsa Borvén
Telefon:0703-723089
E-post: asa.borven@goteborg.com

Tjänstepersonsyttrande över förslag till detaljplan för gång- och cykelbro över Göta älv inom stadsdelarna Nordstaden, Tingstadsvassen och Lundbyvassen

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har bjudit in till samråd om detaljplan avseende ett område som sträcker sig från området vid Packhuskajen, över Göta Älv, till området vid Hugo Hammars kaj. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en öppningsbar gång- och cykelbro som knyter samman staden över älven, skapar ett sammanhängande gång- och cykelnät som främjar en god stadsutveckling och bidrar till ett hållbart resande.

Samrådstiden medger inte behandling vid ordinarie styrelsemöte i Göteborg & Co. Ärendet hanteras därför som ett tjänstepersonsyttrande vars slutsatser stämts av med presidiet.

I framställandet av föreliggande tjänstepersonsyttrande har Göteborg & Co, tillsammans med tjänstepersoner på Business Region Göteborg, fört dialog med tjänstepersoner på Stadsbyggnadsförvaltningen och Exploateringsförvaltningen. Bolaget har även fört en tät dialog med tre av aktörerna som har verksamhet i området och därför påverkas av stadsutvecklingen i området.

Göteborg & Co ser positivt på byggandet av en gång- och cykelbro och de positiva effekter en ny bro kan bidra till för staden och destinationen Göteborg. Bolaget bedömer dock att det är av vikt att förslaget till detaljplan kompletteras med analyser utifrån tre primära områden: konsekvensanalys ur ett näringslivs- och destinationsperspektiv, placering av temporära och permanenta nya kajplatser samt behovet av flexibla öppningslösningar.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I arbetet med stadsutveckling är det viktigt att på olika sätt ta hänsyn till förutsättningar för besöksnäringens utveckling för att ge plats för en växande och mer attraktiv destination. För att möta en förändrad och utvecklad efterfrågan på nya upplevelser och besöksmål behöver destinationens offentliga aktörer ha ett tillåtande och öppet förhållningssätt kring ett flexibelt nyttjande och anpassat användande av destinationens platser, kulturmiljöer, parker och naturområden. Ett rikt utbud av besöksanledningar ökar möjligheterna att locka såväl privat- som affärsresenärer att besöka destinationen samt att få dem att förlänga sitt besök, exempelvis genom att kombinera olika typer av upplevelser under vistelsen. Göteborgs Stads program för destinationsutveckling 2023–2030 lyfter

dessa perspektiv. Bolaget bedömer att programmet utgör ett viktigt kunskapsunderlag för att inkludera besöksnäringsperspektivet i det fortsatta arbetet med detaljplanen för gång- och cykelbro över Göta Älv.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension, utöver de som lyfts i planförslaget.

Bedömning ur social dimension

En attraktiv destination behöver kunna erbjuda ett varierat utbud av reseanledningar året runt, både för att locka turister att besöka destinationen och för att tillgodose invånarnas önskemål om ett rikt utbud av upplevelser att ta del av lokalt. God tillgänglighet till älven möjliggör nyttjande av skärgården för både invånare och besökare. En av Göteborgs styrkor är närheten till vattnet i alla dess former. Det är en återkommande önskan i dialoger med göteborgarna att få tillgång till stadens vatten i älven, kanalerna, hamnen och skärgården. Göteborgs 400-årsjubileum grundandes i göteborgarnas idéer. Ett av tre teman för jubiléet var därför Nära vattnet, ett naturligt tema eftersom Göteborg präglas av vatten och många idéer och förslag hade detta gemensamt.

Samverkan

Bolaget har, tillsammans med tjänstepersoner på Business Region Göteborg, fört dialog med tjänstepersoner på Stadsbyggnadsförvaltningen och Exploateringsförvaltningen. Bolaget har även fört en tät dialog med tre av aktörerna som har verksamhet i området och därför påverkas kraftigt av stadsutvecklingen i området; Strömma, Skärgårdsredarna och Skärgårdslinjen. Under samverkan har det framkommit tydliga behov av en fortsatt dialog under hösten 2024. Göteborg & Co bedömer att kontinuerlig dialog mellan berörda förvaltningar, berörda aktörer, Göteborg & Co och Business Region Göteborg är en förutsättning för det fortsatta arbetet med detaljplan för området. Förvaltningarna med ansvar för stadsutvecklingsfrågor bör vara sammankallande i den fortsatta processen.

Bilagor

1. Samrådshandlingar: Centrum - Gång- och cykelbro över Göta Älv - Plan- och byggprojekt - Göteborgs Stad (goteborg.se)

Ärendet

Stadsbyggnadskontoret har bjudit in till samråd om detaljplan avseende ett område i centrala Göteborg, som sträcker sig från området vid Packhuskajen, över Göta Älv, till området vid Hugo Hammars kaj. Samrådstiden sträcker sig från 29 maj till 13 augusti 2024, vilket inte medger behandling vid ordinarie styrelsemöte i Göteborg & Co. Ärendet hanteras därför som ett tjänstepersonsyttrande var slutsatser har stämts av med presidiet.

Beskrivning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har bjudit in till samråd om detaljplan avseende ett område i centrala Göteborg, som sträcker sig från området vid Packhuskajen, över Göta Älv, till området vid Hugo Hammars kaj. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en öppningsbar gång- och cykelbro som knyter samman staden över älven, skapar ett sammanhängande och robust gång- och cykelnät som främjar en god stadsutveckling och bidrar till ett hållbart resande. Planen ska säkerställa ett utförande av bron som inte påverkar stadsbilden och kulturmiljön på ett negativ sätt.

Syftet är också att bron ska vara väl integrerad i staden genom en bra sammanvägning mellan bro, plats och stad, där den fysiska och sociala integrationen stärks och att en positiv upplevelse i älvrummet skapas. Detaljplanen syftar även till att värna om de historiska lagren samtidigt som bron är en del av framtiden.

Bolagets bedömning

Göteborg & Co ser positivt på byggandet av en gång- och cykelbro och de positiva effekter en ny bro kan bidra till, exempelvis ökad möjlighet till hållbart resande över Göta Älv och en större tillgänglighet mellan staden söder och norr om älven. Sådana värden bedöms bidra till en god utveckling för staden och destinationen Göteborg och stämmer väl överens med exempelvis Göteborgs Stads Översiktsplan.

Skärgårdsturer och upplevelser kopplade till sjöfart är en stor del av destinationen Göteborgs unika utbud och nyttjas av såväl besökare som invånare. Det är populära produkter som särskiljer Göteborg från andra besöksmål. Skärgården är ett av destinationens allra mest populära besöksmål och en av de största reseanledningarna till vår destination. Besöksmålet är beroende av en god tillgänglighet till såväl farleden som till fartygen. Tillgången till skärgården och dess unika miljöer breddar utbudet av upplevelser och skapar möjligheter för olika typer av besökare att både förlänga sin vistelse och att upptäcka fler och nya platser i destinationen. Arrangörer med framgångsrika verksamheter, exempelvis Strömma och Sällskapet Ångbåten, är professionella aktörer med lång erfarenhet av besöksnäringen och av att arbeta och nyttja Göteborgs hamn med omgivande farvatten. De har i många år arbetat strategiskt och långsiktigt med att utveckla eftertraktade upplevelser och lönsamma produkter som tillför något mycket speciellt till destinationens utbud. I Göteborgs attraktionskraft som destination, med dess unika tillgång till skärgården, är turbåtar och sjöfarten en värdefull beståndsdel.

I juni 2023 fattade kommunfullmäktige beslut om Göteborgs Stads program för destinationsutveckling 2023-2030. Programmets mål och strategier visar hur staden ska

arbeta för att ge destinationen och besöksnäringen förutsättningar för hållbar utveckling. Exempelvis påvisar målet ”Destinationen Göteborg har ett attraktivt utbud året runt” vikten av att en attraktiv destination ska kunna erbjuda ett varierat utbud av reseanledningar året runt. Både för att locka turister att besöka destinationen och för att tillgodose invånarnas önskemål om ett rikt utbud av upplevelser att ta del av lokalt. Strategierna i programmet handlar bland annat om att staden ska stimulera utvecklingen av besöksnäringens infrastruktur, där förbättrad tillgänglighet till och via vatten omnämns. Vidare pekar strategin ”Stärka samspelet mellan stadsutveckling och besöksnäring” på att Göteborgs Stad ska ta hänsyn till besöksnäringens förutsättningar och beakta besökarperspektivet i arbetet med stads- och platsutveckling, samt att besöksnäringens utbud ska nyttjas för att öka områdens attraktivitet. Göteborg & Co bedömer att perspektiven saknas i nuvarande förslag till detaljplan och att det är av stor vikt att målsättningar i Göteborgs Stads program för destinationsutveckling på ett tydligt sätt beaktas och inkluderas.

Bolaget bedömer vidare att planbeskrivningens inledande kapitel om överväganden och konsekvenser (sid 9-10) inte tillräckligt omhändertar perspektiv som näringsliv, näringslivsutveckling, destinationsutveckling, attraktionskraft och besöksnäring. Perspektiven bedöms också saknas i planbeskrivningens avslutande kapitel där konsekvensanalyser som omfattar näringslivet generellt, och besöksnäringen i synnerhet, fortsatt saknas.

Mot bakgrund av ovan ser bolaget att det är av vikt att detaljplanen kompletteras med analyser som primärt omfattar följande tre områden:

- **Konsekvensanalys ur ett näringslivs- och destinationsperspektiv**

Göteborg & Co ser att detaljplanen bör kompletteras med en konsekvensanalys där faktorer som brons nytta, placering, utformning och öppningsrutiner analyseras ur ett näringslivsperspektiv i allmänhet och ett destinationsutvecklingsperspektiv i synnerhet. I samrådshandlingarna fastställs att nyttan för cyklande göteborgare *antas* vara större än den negativa påverkan på den berörda sjöfarten. Bolaget efterfrågar en mer djupgående analys som konkretiserar de avväganden som gjorts i bedömningen av nyttan i förhållande till den väntade negativa påverkan på berörd sjöfart.

Bolaget menar vidare att detaljplanen bör kompletteras med en beskrivning av den upplevelsebaserade delen av yrkessjöfartens betydelse för stadens och regionens näringsliv, inklusive en konsekvensbedömning ur besökarens, företagarnas och besöksnäringsaktörernas perspektiv. Analysen bör beskriva konsekvenser som exempelvis risk för minskad verksamhet hos aktörerna, risk för ett försämrat och mindre tillgängligt utbud samt en generellt minskad tillgänglighet till skärgården. Perspektiv kring skärgårdens unikitet, popularitet, attraktionskraft och betydelse för besöksdestinationen Göteborg bör också belysas.

- **Placering av temporära och permanenta nya kajplatser**

Göteborg & Co ser att planförslaget på ett tydligare sätt bör omhänderta överväganden kring hur en flytt av kajplatser påverkar aktörernas verksamhet, hur tillgängligheten till kajplatserna påverkas ur ett besökarperspektiv samt hur destinationens attraktionskraft påverkas.

För att möjliggöra etablering av kajplatser på de alternativa platser som Göteborgs Stad hittills föreslagit för aktörerna krävs ombyggnation och potentiellt omfattande investeringar från staden. Strömma, Skärgårdsredarna och Skärgårdslinjen har utarbetat egna förslag på kajplatser. Bolaget ser goda möjligheter till samverkan kring förslagen mellan ansvariga förvaltningar och berörda aktörer för att ta vara på resurser och redan befintliga stadsutvecklingsinvesteringar.

Pågående arbete med att renovera kajerna utefter Packhuskajen, inklusive planerade projekteringar och investeringar, kan bidra till att uppfylla invånarnas önskan om att komma närmare vatten och tillgängliggöra området som kan komma att betraktas som en ny stadsdel när Västlänken färdigställts. Att tillgängliggöra de nyrenoverade kajerna för sjöfart som tillhandahålls av aktörer som Strömma och Skärgårdslinjen skulle ge förutsättningar för att tillgängliggöra skärgården och Göta älv från stadskärnan, på samma sätt som det görs vid Nybrokajen i Stockholm. De vackra båtarna blir en del av en vacker och attraktiv stadsmiljö, och bidrar till folkflöden och liv i området.

- **Behovet av flexibla öppningsrutiner**

Kajplatsernas placering har ett tydligt beroende till brons planerade tidtabeller och rutiner för öppning. Göteborg & Co menar att nyttan av placering av kajplatser i området Packhuskajen/Lilla Bommen motiverar en flexibilitet vad gäller brons öppningsrutiner. Rutiner och tidtabeller för öppning bör utformas så att de möjliggör aktörernas verksamhet och fortsatt främjar utvecklingen av destinationens attraktionskraft utifrån tillgången till skärgården och vattnet. Perspektivet bör förstås också vägas i förhållande till behovet av framkomlighet och bekvämlighet för cyklisterna på bron. Bolaget ser flera goda exempel i arbetet med detaljplanen för Marieholmsbron, där staden på ett ändamålsenligt sätt omhändertagit flera olika behov och perspektiv. För att åstadkomma detta i detaljplanen för gång- och cykelbron förespråkar bolaget en tätare dialog mellan staden och näringens aktörer i syfte att öka förståelsen för hur öppningsrutinerna påverkar verksamheterna och i förlängningen destinationens attraktivitet.

Göteborg & Co ser goda möjligheter att kunna bidra i det fortsatta arbetet med detaljplanen och vill understryka önskan om att medverka i fortsatt dialog med näringens aktörer, samt i arbetet med fortsatta konsekvensanalyser enligt de behov bolaget beskrivit ovan.

Peter Grönberg, VD